

Call for papers - Mall för abstracts

Forskningsbaserad undervisning – Teori och praktik i samverkan 4 november 2025

Riktade insatser för nyanlända och flerspråkiga barn och elever med fokus på skolors kapacitetsförbättring utifrån lokala utmaningar

Målgrupp:

Lärare, förstelärare, rektorer, skolhuvudmän samtliga stadier

Nyckelord:

Fjärde generationens skolförbättring, elevdelaktighet, demokratiska processer, praktiktäna, systematiskt kvalitetsarbete

Presentatörer

- Ann Arvidsson ann.arvidsson@jonkoping.se
- Annika Svensson annika.svensson1@jonkoping.se
- Linda Lundblad linda.lundblad@jonkoping.se

Organisation:

Jönköpings kommun

Inledning:

Under läsåret 2024–2025 har ett långsiktigt förbättringsarbete bedrivits med utgångspunkt i fjärde generationens skolförbättring (Håkansson & Sundberg), där fokus legat på att utveckla undervisningen genom kollegialt lärande, pedagogiskt ledarskap och ett cirkulärt tillsammansarbete. Genom implementeringen av 3U-modellen (Andersson et al., 2022) har skolorna organiserat sig för att möjliggöra fördjupad analys och gemensamt lärande. Arbetet har präglats av tillit, delaktighet och systematik, där rektorer och lärledare tillsammans med kollegiet identifierat förbättringsområden och utvecklat strukturer som stödjer ett hållbart och inkluderande kvalitetsarbete.

Syfte:

Stärka förbättringskapaciteten på skolorna utifrån demokratiska principer som bygger på allas delaktighet med fokus på lokala utmaningar, särskilt språkliga utmaningar.

Mål för skolutvecklingsarbete.

Flerspråkiga barn och elever med låg studievana och/eller bristande kunskaper i svenska har goda förutsättningar att tillgodogöra sig undervisningen.

Skolor har kapacitet att bedriva ett lokalt förbättringsarbete med stöd av det systematiska kvalitetsarbetet.

Teori:

- Pragmatism (Dewey, 1916/2009)

Metoder:

- Kollegialt lärande: 3U-modellen (Andersson, E. et.al, 2022)
- Pedagogiskt ledarskap
- Cirkulärt tillsammansarbete, principer från fjärde generationens skolförbättring (Håkansson & Sundberg, 2018).

Förbättringsarbetet har utgått från den lokala undervisningspraktiken, där lärarna själva identifierat problemområden genom det systematiska kvalitetsarbetet. Genom kollegialt lärande enligt 3U-modellen har lärgrupper fördjupat sin förståelse och utvecklat undervisningen utifrån lokala behov. Det pedagogiska ledarskapet har varit avgörande för att skapa struktur och riktning, samtidigt som stödprocesser från elev till huvudman har möjliggjort ett sammanhållet utvecklingsarbete. Elevdelaktighet har integrerats som en viktig komponent, och rektorer har samverkat i lokala team för att säkerställa att förbättringsarbetet är förankrat, hållbart och inkluderande på alla nivåer.

Resultat, märkbara förbättringar:

- **Ledarskap:** Ökad trygghet, tydligare ledarskap i form av att ge riktning, klargöra och påverka, analyserar sin egen praktik, ökad kapacitet för att förändra processer. Kritiskt tänkande kring: *Hur påverkar det jag gör i undervisningen elevernas lärande?*
- **Undervisningsförbättring:** Fokus har förflyttats till hur vi ger eleverna förutsättningar att lära genom undervisningen, ansvaret för undervisningen ligger hos lärare och rektor.
- **Systematiskt kvalitetsarbete (SKA):** Ökat fokus på analysarbete och allas deltagande i SKA, SKA hänger ihop med varje lärares egen undervisning. Kvalitetsarbetet upplevs mer greppbar och systematiskt. Ökat samarbete mellan fritidshem och grundskola.
- **Demokratiska uppdraget och elevdelaktighet:** Demokratiska uppdraget mer tydligt, att *leva demokrati*, självkritiskt reflekterande kring tidigare vanor att involvera elever och att som lärare själv var delaktig i skolans förbättringsarbete.

Referenser:

Andersson, E., Rudsberg, K., Sundhäll, M & Teledahl, A. (2022). *Kollegialt lärande för skol- och undervisningsförbättring – ett helhetsperspektiv*. Lund: Studentlitteratur

Andersson, E. (2024). Hur kan lärare och elever förbättra utbildningen tillsammans? Demokratisk skolförbättring och betydelsen av lärares kollektiva vanor. *Forskning og Forandring, Special issue: Engageret forskning og demokrati på arbejdspladsen*, 7 (1), 26–48. <https://doi.org/10.23865/fof.v7.5446>

Biesta, G. (2015). What is Education For? On Good Education, Teacher Judgement, and Educational Professionalism. *European Journal of Education*, 50(1), 75-87. <https://doi.org/10.1111/ejed.12109>

Dewey, J. (1916/2009). *Demokrati och utbildning*. Daidalos.

Fohlin, N., Moerkerken, A., Westman, L. & Wilson, J. (2017). *Grundbok i kooperativt lärande: Vägen till det samarbetande klassrummet*. Studentlitteratur.

Gyllander Torkildsen, L. & Nehez, J. (2020). *Att leda utvecklingsprocesser i förskola och skola*. Studentlitteratur

Håkansson, J. & Sundberg, D. (2016). *Utmärkt skolutveckling*. Natur & kultur.

Teledahl, A., Andersson, E., Harvey, F., Rudsberg, K., & Sundhäll, M. (2024). Teachers' collective habits as critical for establishing collegial learning. *Professional Development in Education*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/19415257.2024.2413116>

Young, I. M. (2000). *Inclusion and Democracy*. Oxford.